

Оксиморон. Фортеця Мовчання.

Кн.1 : роман

Яна Вовк

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1

Чужинець

Повітря вже нагрілось і після холодної ночі струменіло золотавим серпанком над прибраним полем, за яким на пагорбі стирчала чуприна старого лісу. Було тихо.

Гілка пильно роззирнулася довкола і, не помітивши ні душі, скинула з себе стару сукняну куртку, стягнула чоботи і, залишившись у голошийці, що доходила майже до колін, вляглася на осонні узлісся. По тілу розлилася насолода.

У височині, просто над нею, упіймавши висхідний потік, кружляв чорний шуліка. Вона любила дивитись у небо — будь там птахи, чи хмари, чи зорі. У небі завжди було щось іще, окрім того, що бачили очі... Якоїсь миті чорний шуліка застиг, і мить затягнулася.

Перекотившись у тінь, Гілка підтягла до себе лук зі стрілами і батьківський ніж — переодягненій хлопцем і при зброї, їй було спокійніше на дорогах. Сунула долоню під потилицю і запустила пальці у світлі, по-хлопчачому короткі вихори. Вставати не хотілося, а сідлати Руду і мчати до нових поселенців у Вовчу балку — тим паче. Вона позіхнула. Якщо зараз себе не пересилить, то засне, а якщо не засне, то розпочнеться новий небезпечний день.

Вовча балка лежала поміж буйнотравих пагорбів, остронь міст і поселень. Нею протікав широкий струмок, а обабіч, на пологих схилах, виросло зо два десятки дворів із приземкуватими зрубами, обнесених високими огорожами. Вовки тут якщо колись і водилися, то тих часів ніхто вже й не пам'ятав.

У дім Гілка йти не стала. Пакет передала старості на порозі, там і отримала платню. Нові поселенці мали свої закони і вміли домовлятися з місцевою владою, а якщо домовленості переривалися, то шукали інші місця поселення. Мало хто з посильних хотів із ними зв'язуватися. Гілку вмовила лише подвійна

платня.

Сховавши за пазуху гаманець, який мізерно гладшав, спритно злетіла в сідло. Серед дворів, що примикали один до одного, вона почувалася незатишно. Високі тини зі щільно сплетеного гілля, обмазані глиною з кізяком, обмежували кругозір і глушили звуки. Довіряти своїм очам і вухам тут було не просто.

— Агов! Малий, постривай!

— Чого ще? — Гілка приготувалася вдарити шенкелями в боки Рудої, і кобила миттєво відчула її напругу.

Староста зупинився, даючи зрозуміти, що наміри його чисті, але погляд Гілки тривожно ковзнув по найближчих будівлях.

— Ти провідником пішов би... за сотню чорних монет? — тихо спитав він і, наближаючись, іще тихіше додав: — Половина — моя. Або знайду іншого провідника.

Пів сотні чорних монет — то виклик долі. Насунувши шапку майже на очі, Гілка знову оглянула двір. Тільки вона, верхи на своїй кобилці, та староста — високий сухотілий мужик, що вибіг за нею із заманливою угодою. Надто заманливою.

— Куди вести треба?

— До Брами.

Вона відмахнулася.

— А ти гадав, що сотню чорних монет дають за абищицю? — Староста нетерпляче смикав сережку в лівому вусі. — Урожай зібраний, починається пора ярмарків, купці збираються в артіль. Якщо ця добра людина захоче, то зможе приєднатися до них. Та й наших теж буде тепер на дорогах чимало.

Гілка замислилась. У пору ярмарок усі торговельні шляхи оживали. Нові поселенці теж вилазили зі своїх нір — вешталися в натовпі, полегшуючи чужі кишені. Вони знаходили безліч способів заробити на чийсь неувважності та наївності, однак навряд чи комусь із них баглося ризикнути своїм життям. Ризик — це завжди

ваги, на одній шальці яких лежить те, що ти не хочеш втрачати.

— То що, малий? — Уїдлиий позір старости вивчав юного вершника. — Погоджуйся.

Стати заможною за одну поїздку пропонували нечасто. Гілка вийняла з дорожнього мішка акуратно згорнуту карту, що залишилася їй від покійного батька. На старому пергаменті його позначки супроводжували всі пройдені ними шляхи. Брама була за межами Великого світу, і навіть за межами світу Іншого, у Головному хребті, який розтинав Оксиморон 1 майже навпіл. По той бік Головного хребта лежали Землі Морока, останнього з чаклунів, яким лякали малих бешкетників суворі няньки. І Землі Морока, і Брама, що вела в ті Землі, й долина Одкровень на краю Іншого світу — все це викликало у розумних людей бажання триматися від них якомога далі.

На ганку за спиною старости з'явився чоловік і попрямував до них. Рухався він стрімко і безшумно. Не місцевий — безбородий, коротко стрижений, одягнений у шкіряний дорожній костюм, яких не носять у їхніх краях.

— Це твій провідник? — поцікавився незнайомиць.

— Так. Його батько був провідником, і батько його батька, — охоче збрехав староста.

— Дитя.

— Чому ж дитя? Шістнадцять урожаїв зібрано за його життя.

Гілка промовчала, що один урожай староста їй накинув. Вона дивилася на чужинця згори вниз, зважуючи свої можливості. З-під його плаща виднівся наконечник шабельних піхов, дорожній костюм був доволі потертий і запилений, як і високі добротні чоботи зі шпорами. Вершник, і проїхав чимало. Вона пам'ятала про пів сотні, що чекали на провідника, думала про ризик, на який довелося б їти, й намагалася вгадати, хто перед нею.

— Ти зможеш провести мене до Брами? — запитав у неї незнайомець.

— А ти чув про долину Одкровень і про Землі Морока?

Гілка спостерігала за новим обличчям — блідим, чисто виголеним, непроникним, на якому глибоко сиділи жовто-карі очі й видавався великий, із горбинкою ніс. Староста не зводив погляду з того самого лиця, намагаючись устроїти слово і переконати чужинця в тому, що провідник своїм запитанням не відмовив йому, а тільки застеріг.

— Я можу довести тебе до Копалень, — запропонувала вона, вирішивши, що це єдиний правильний вихід. — А там знайдеш того, хто поведе тебе далі.

Навряд чи йому вдасться знайти провідника до Брами у Головному хребті, але це вже не її клопіт.

— Погоджуйтесь, — підхопив староста, зрозумівши, що угода може зірватися. — У наших краях більше ніхто не візьметься їхати у таку далечінь.

— Ніхто, — підтвердила вона, спішуючись.

Після того, як була обговорена майбутня подорож і куплені змінні коні, Гілка з незнайомцем залишили Вовчу балку. За супровід до Копалень чужинець погодився заплатити лише п'ять чорних монет, із яких вона одну віддасть старості по поверненні. Чотири монети — значно менше, ніж обіцяв новий поселенець спочатку, але краще бути живою з чотирма, ніж мертвою при обіцяній половині сотні.

Від Вовчої балки до Копалень було десяток днів спокійної їзди, кожен два дні чужинець мав давати їй по одній монеті. Сліпо вірити у таких випадках вона не вміла. Кожна монета означатиме, що подолана частина шляху не задарма.

Сонце хилилося до рваної смуги далекого лісу, подовжуючи тіні і розсіюючи м'яке надвечірнє світло. Зліва від вершників

простягалася стерня, праворуч лежали пасовища. Гілка їхала трохи попереду, думаючи про несподіваний поворот подій. Чорні монети були в ужитку у великих містах, де укладалися великі угоди. Ті монети відливали з металу, такого ж чорного, як і Безодня Прокляття, яку ніхто ніколи не бачив, але її згадували щоразу, коли говорили про цей метал. У давнину за єдину монету можна було купити в столиці кам'яний будинок зі слугами та виїздом. Тепер однією монетою можна розрахуватися лише за зруб 2. Але для Гілки і це здавалося неймовірним багатством — для Гілки, яка до пуття не уявляла, на що можна витратити чотири чорні монети, якщо тобі не потрібні чотири зруби.

Вона подумала про чужинця, який обіцяв сотню, і про те, що він вельми обізнаний із Землями Морока, якщо готовий викласти цілий статок, щоб знайти провідника в ті краї. Потім подумала, що він або божевільний, або безстрашний — мандрувати без охорони із таким багатством, привертаючи увагу своїм вороним породистим жеребцем, коли на дорогах вбивали і за дрібняки.

Гілка змалку знала про коней усе, що було про них відомо у Великому світі. Такий красень — мрія стародавніх родових маєтків і привілей царициних конюшень. Високий, із благородною головою і довгою шиєю. Груді міцні, живіт сухорлявий. Ноги сильні, жилаві. За нього в столиці дали б чимало... а найвірогідніше, відібрали би, стративши власника як злодія. За що — знайшли б.

Староста встиг шепнути, що незнайомець прибув іздалеку, і поспіхом додав, що, мовляв, такі багатії можуть мати свої забаганки. У чужинцеві справді було щось владне. Він ні про що не розпитував, нічого не розповідав про себе — їхав мовчки, і, здавалося, знав те, про що не знає ніхто.

Діставшись завидна до поселення, де можна було заночувати, вони зупинились у гостьовому обійсті. Народу там набилося, наче бліх на старому собаці.

Така тиснява у гостьових зрубх була тільки в пору врожаю і пору ярмарків, коли спека відступала, а пора похолодання лише посилювала перших нічних гінців. Через два молоді місяці почнуться проливні, і шляхи розмиє. Сльота-ляпавиця швидко знайде охочих домовати. А поки що дороги дриготіли від важких підвід, туманилися пилом півтіні і над плетивом шляхів неслися лементи, пісні й добірна лайка. Отож і тут, у гостьовому зрубі, все гуло від безлічі голосів і стояв густий дух поту, диму та різних страв.

За охайними невеликими столами вечеряли купці, які збирали артілі. Ситі та напідпитку, вони навперебій хвалилися, сперечалися і гадали, за яку ціну піде зерно і сталь та чи привезуть із островів спеції та шовк. Остеронь, за вузьким довгим столом, схожим радше на високу лавку, сиділи лахмітники, дрібні крамарі та ремісники. Хтось ховав під себе зношені личаки і голодним поглядом нишпорив навкруги, хтось зосереджено жував, а комусь судилося голодним лягти спати — тут-таки, під стінкою на долівці.

Окрім дружини господаря, яка прибирала зі столів брудний посуд і розносила замовлення, у загальній кімнаті не було жодної жінки. Гілка тихо шмигнула за своїм супутником до вільного столу, під маленьке запітніле віконце, що майже не пропускало світла.

Гарячий бульйон із курячими тельбухами став чудовим завершенням дня. Вона їла з апетитом, навіть якщо доводилося задовольнятися окрайцем житнього хліба. Услід за бульйоном Гілка змолотила миску ячної каші, приправленої хрінном з обсмаженою цибулею, два варені яйця і випила кухоль квасу. Чужинець замовив собі лише яєшню і склянку води.

— А можна ще чогось солодкого? — не розгубилася вона.

Їй принесли рум'яні піріжки з сиром та окріп із м'ятою. Гілка їла, розтягуючи задоволення від смачної та свіжої здоби, роздивляючись відвідувачів і прислухаючись до розмов.

Купці, які збиралися артільлю в Копальні, говорили, що їдуть туди востаннє, що вигоди мов кіт наплакав, а витрати зростають, але в основному лякали один одного озвірілими упослідженими. Їй уже доводилося чути про те, що злочинці, які втікали з тюрем і копалень, селилися в сусідньому лісі й дичавіли. Упосліджені нападали на мандрівників, не залишаючи живим нікого, пожирали трупи, і тепер купці, щоб потрапити в пору ярмарків у Копальні, наймали посилену охорону.

Гілка не була ранише в тому лісі й про упосліджених нічого достеменно не знала. Батько казав, що в кожній людині живе щось від дикуна, і за певних умов можна стати гіршим за того, кого звинувачуєш у злочині. Будь-яка дія має першопричину. Але всі свої абстрактні висловлювання він щоразу підсумовував конкретним: немає виправданого ризику, поки ти не усвідомлюєш, заради якої мети живеш. Із останнім Гілка погоджувалася лише частково, здогадуючись, що за батьковими словами криється щось набагато значуще, ніж те, що лежить на поверхні...

Чужинець теж прислухався до розмов навколо. Він відкинув за плечі свій плащ; коричнева шкіряна куртка була на ньому як улита.

Гілка скинула шапку на коліна і почухала потилицю. Балаканина про упосліджених і всілякі страхіття знову полізли в її нашорошені вуха.

Налякані дикунами, мешканці Копалень роздерли найбільшу у Великому світі пущу, що простягалась, як і Головний хребет, із півночі на південь через увесь Оксиморон. Тепер на карті навколо Копалень темніла бура пляма долини Наметнів, яка, наче іржава бляшанка, перехоплювала посередині довгий темно-зелений пас лісу Упосліджених.

Пироги вже не вміщались у шлунок, і Гілка дістала з кишені чисту ганчірку, щоб загорнути решту в дорогу. Чужинець спокійно спостерігав за нею...

Вона прокинулась, коли паморозь прихопила землю, а в кімнаті вихолонув припічок. Однак розбудив її не холод. Гілка підтягнула ковдру... і раптом зустрілася з поглядом чужинця. Він дивився крізь неї без жодного виразу на скам'янілому обличчі. У передсвітанковому світлі його лице здавалося мертвотно-блідим. Вона кліпнула очима раз, удруге, відчувши, як по спині побігли мурахи.

Її супутник продовжував спати із розплющеними очима.

Гостьове подвір'я залишилося за спиною із першим сонцем. Гілка довго не могла змиритися з тим, що чужинець почав нав'язувати умови, не обговорені раніше. Вони об'їжджали міста і родові маєтки, зупиняючись на ночівлю в поселеннях, віддалених від основних шляхів. Петляючи, мали прискорюватися і скорочувати постійки.

Позаду залишилося місто Ста Палаців, у якому ніколи не було й десятої частини того, що звучало у помпезній назві, мануфактурні міста-близнюки, Озерний край. Вершники переправилися через дві річечки, перетнули Сонний гай. Чужинець жодного разу не змінив свого жеребця.

Коли до Копалень залишилося два дні їзди, відбулася неприємна розмова. Супутник наполягав, щоб вони зробили гак і під'їхали до долини Наметнів із півдня. Це означало, що їм доведеться їхати зайві шість-сім днів, а головне — проїжджати через ліс Упосліджених, та ще й із ночівлею в ньому.

— Ми не виберемося звідти живими, — заперечила вона.

— Іще п'ять чорних монет я додам до тих, що вже обіцяв.

— Надто небезпечно. — Гілка вміла боятися і не вважала це ганебним.

— Я додам не п'ять монет, а десять.

Укотре вона засумнівалась у його здоровому глузді. Продавати своє життя хай навіть за стільки Гілка не збиралася.

— Двадцять чорних монет.

— Усього? Чи до вже обіцяних?

Із наближенням до лісу Упосліджених поселення й оброблені людиною поля траплялися все рідше, стада великої рогатої худоби змінилися купками лякливих кіз, путівці пішли вузькі, порослі травною. В останньому поселенні чужинець закупив усе необхідне на кілька днів. Цього разу Гілка погано спала. Думки про те, що наступної ночі на них чекає ліс Упосліджених, проганяли сон. Вона вкотре замислилася про те, чи так вже й потрібні їй два десятки чорних монет. Мрія про безтурботне майбутнє і страх перед значним ризиком боролися без очевидних переваг, поки вранці чужинець не поклав у її долоню чергову обіцяну монету — чорну, з точеним профілем Першої цариці З.

1 Оксиморон — вираз, що складається із двох суперечливих і взаємовиключних слів або фраз, народжуючи нове поняття. Тут — поєднання двох світів-антиподів: Великого світу й Земель Морока. До Оксиморону також входили острови, деякі з них були нанесені не на всі карти. — Тут і далі прим. авторки.

2 Зруб — будинок, зведений з колод чи брусів, які укладають горизонтальними рядами і з'єднують на кінцях за допомогою зарубок.

3 У Великому світі Першу царицю, від якої пішла династія цариць, вважали покровителькою всіх, хто потребував покрови. Її зображення використовували також як знак влади.

...

Далі — у повній книжці «Оксиморон. Фортеця Мовчання. Кн.1 : роман».

nashaknyga.com.ua